

چون پهر سته گانت له مانگی ره مهز اندا ریک ده خهی؟

چون په رسته کانت

له مانگی

ره مزاندا ریک ده خهی؟

نووسىنى: رېبوار على عمر
وەرگېرانى لە عەرەبىيەوہ بۆ كوردى: ياسىن جمىل سلیم
پیداچوونەوہى مامۇستا ئىدریس حمید زەنگەنە
پیت چىن و كارى ھونەرى: شمس الدین عزیز عبداللہ
سال: ۱۴۳۱ كۆچى بەرامبەر ۲۰۱۰ زايىنى
تیراژ: ۱۰۰۰ دانە.

تېيىنى: ئەم نامىلكەيە ديارى بلأوكراوہى (تەقوا)يە بە
بۇنەى ھاتنى مانگى رەمەزانى پىرۆز، بۇ فرۆشتن نيە.

پێشهكى..

بەشیوهیهكى گشتی پەرستشەكان دوو جۆرن؛

۱- پەرستشە لاشه‌یه‌كان؛ ئەو پەرستشانه‌ن كه مەرفۆسى موسلمان بە دەروون و لاشه‌ى خۆى ئەنجامیان دەدا، وەكو نوێژو رۆژوو و خۆنەندنى قورئانى پیرۆز، یارمەتیدانى خەلك و سەردانى خەزم و كەس و چاكە كردن لەگەڵ داىك و یابوك دا.

۲- پەرستشە داراییه‌كان؛ ئەو جۆرانه‌ن كه موسلمان بە سامان و داراییى خۆى ئەنجامیان دەدا، وەكو زەكات و خێر و زەكاتی فیتەر. هەندىك پەرستش هەیه كۆكراوه‌ى ئەم دوو جۆره‌یه وەكو حەجى مائى خوا.

ئاما نەجى سەرەكیش ئە دروست بوو نەمان بریتیه ئە بەندایه‌تى كردن بۆ پەروردگار، خۆى گەوره دەفەرمووى: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (٥٦) ﴿الذاریات﴾. واتە: (بێگومان من پەرى و ناده‌میزادم دروست نەكردوو تەنها بۆ ئەوه نەبیت كه من بپەرستن و فەرمان بەردارم بێ).

جا بۆ ئەوه‌ى بەرچاو روون بێن و بزانی چى دەكه‌ین ئەم مانگه پیرۆزەدا، پێویسته له‌سەرمان بزانی كه چون پەرستشەكانمان ئەنجام دەده‌ین و چون پله بەندیان بۆ دادەنێن و بە پێى پلانیكى توكمه ئەنجامیان

چون بهرستنه کانت له مانگی ره مه زاندا اېک دهخه؟

دهدەين، بۇ نه وهی سهره نجام خيرو پاداشتيکی زور و گه وره بۇ خومان
کو بکهينه وهو تو ماری بکهين له لا په ره ی نه و په رتووکهی که له روژی
دوايي به دهستی راست پشت به خوا وهری ده گرین.

بۇ نه و مه به سته پنیویسته ره چاوی نه م پله به ندیه ی خواره وه بکهين:
نه و بهرستانه ی که پتویسته ره چاوی پله به ندیان بۇ بکهين له م مانگه دا
۱- روژوو: بۇ نه وهی نه و مانگه وه کو هر مانگيکی تر به سه زماندا
تینه په ریت. پنیویسته له سه زمان له ماوه ی نه و مانگه پیرومدا
بروانامه ی لیخوشبونوی ته واو له سه رجهم تاوانه کانی رابردوومان
به ده سته بینین، به ته واوی مافی به روژوو بوونه که مان به دین و خومان
دوو برگرین له هرچی کارو گرفتارو هه نسوکه وتیک که سه ره نجام
ده بیته مایه ی که مبوونه وهی نه جرو پاداشتمان له به رامبه ربه روژوو
بوونماندا، هه ره کو پیغه مبه ری خوشه ویست (ﷺ) ده فه رمووی: (رَبِّ
صَانِم لیس له من صیامه الا الجوع). واته: (هه ندیک که س له
به روژوو بووندا ته نها برسیه تیان بۇ ده مینیته وه).

له شونینکی تر پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمووی: (الصيام جنة فإذا كان
يوم صوم أحدكم فلا يرفث ولا يفسق ولا يصخب) حدیث صحیح.
واته: (روژوو وه کو هه لغان وایه و ده تپاریزی له دوزخ، جا هر که سینک
به روژوو بوو پنیویسته ده می له ته ی ناروا و نابه چی بیاریزی و
له کاتی سه کردندا دهنگی هه ننه بری).

۲- نه نجامدانی نوپژمه کان به کومه ل؛ نوپژ کۆنه گه ی نایینه .
هه رکه سینک نه نجامی بدا نهوا دینه که ی راگیر کردوو، نه گه ر نه نجامی
نه دا نهوا له لای نایینه که ی رووخواه، بویه پنیویسته له سه رمان
به باشتین و جوانترین شیوه و شیواز له کات و ساتی خویدا نه نجامی
به دین، پینفه مبه ری پینشهوا (ﷺ) ده فه رمووی: (ما من امریء مسلم
تحضره صلاة مكتوبة فيحسن وضونها وخشوعها وركوعها، إلا كانت له
كفارة لما قبلها من الذنوب ما لم تؤت كبيرة، وذلك الدهر كله) (رواه
مسلم). واته: (هه ر موسلمانیک له کاتی هاتی نوپژه فه رزه کاندای
ده ستنویژ به باشتین شیوه بشواو به دنیکی وریاو بیداره وه نوپژه که
نه نجام بدا، نهوا به دننیا بیه وه نهوا نوپژه ده بیته مایه ی هه لومرینی
سه رجه م گونا هه کانی جگه له تاوانه گه وه کان نه بیت، به درپژایی
رۆژگاری رابردووی نهوا که سه). جا باشت وایه نه م نوپژه به کومه ل
نه نجام بدریت چونکه پینفه مبه ر (ﷺ) ده فه رمووی: (صلاة الجماعة
أفضل من صلاة الفرد بسبع وعشرين درجة) (رواه البخاري ومسلم).
واته: (نه نجامدانی نوپژی به کومه ل به (۲۷) پله له نه نجامدانی
نوپژی تا ک گه وه ترو باشته).
تییینی: نه گه ر نوپژی به کومه ل نه مزگه وت له ده ست چوو، هه ونبده
له گه ل ما ل و مندا له کانت به کومه ل نه نجامی بده، یان له گه ل نهوا
که سانه ی که نوپژی به کومه ل یان نه نجام نه داوه.

چون بهرستشه کانت له مانگی ره مه زاندا رینگ دهخه؟

به لام تا دهکری نوێژه کانت له مزگهوت به کۆمهله نه نجام بده چونکه خێرو پاداشتی مزگهوت زۆر زیاتره له شوینه کانی تر. بیغه مبه ره مان (ﷺ) دهفه رمووی: (من غدا إلى المسجد أو راح أعد الله له في الجنة نُزلاً كلما غدا أو راح). رواه البخاري ومسلم.

واته: (ههه که سینک هاتوو چۆی مزگهوت بکات خوی گه وه چه ند پله یه کی به رزی له به هه شت بو بریارده دا به پینی هاتوو چۆیه که پله کانی ش زیاد ده بن).

۳- خویندنه وهی قورنمان و خه تم گردن: بیغه مبه ری خوا (ﷺ) دهفه رمووی: (اقرأوا القرآن فإنه يأتي يوم القيامة شفيعاً لأصحابه) رواه مسلم.

واته: (قورنمان بخوینن چونکه قورنمان له رۆژی دواپی دا ده بی به تکاکار بو خاوه نه که ی). نه وهی که پنیسته له م مانگه دا نه نجامدانی دوو خه تم قورنانه به لای که م به م شیوهی خواره وه:

خه تمی یه که م: له دوا هه ر نوێژیک خویندنه وهی چوار لاپه ره له قورنانی پیرۆز تا وه کو له رۆژیکدا بییت به جوزنیکی ته واو و له ماوهی مانگی کیش بییت به خه تمی ته واو.

ئینجا هه ول بده له دوا ره مه زانی ش له سه ر نه م شیوازه به رده وام بییت، سه باره ت به خه تمی دووهم هه ول بده بیکه به دوو به ش: به شی یه که م/ له دوا نوێژی به یانی نیو جوز به خویننه.

چون پرسیده‌کانت له مانگی ره مه‌زاند ایتک ده‌خه‌ی ؟

به‌شی دووم/ له‌دوای نویژی عیسا نیو جوزنه‌که‌ی تر بخوینه، هه‌ول
بده له‌وه زیاتریش بخوینی.

له‌ زیکرو ویردمکانی دوای نویژمکان، ویردی به‌یانی و نیواره:

بینه‌مبهر (ﷺ) ده‌فه‌رمووی: (من سبح في كل دبر صلاة ثلاثاً وثلاثين،
و حمد الله ثلاثاً وثلاثين، و كبر الله ثلاثاً وثلاثين، فتلك تسعة وتسعون.
ثم قال: لا إله إلا الله وحده لا شريك له الملك وله الحمد وهو على كل
شيء قدير، غفرت له خطيائه وان كانت مثل زبد البحر). (رواه مسلم)

واته: (هه‌ر که‌سینک له‌ دوای هه‌موو نویژه‌کانی (۳۳) جار بلی: (سبحان
الله) وه (۳۳) جار بلی (الحمد لله) وه (۳۳) جار بلی (الله أكبر)، به‌هه‌ر
سینکیان ده‌کاته (۹۹)، نینجا بلی (لا إله إلا الله وحده لا شريك له الملك
وله الحمد وهو على كل شيء قدير) نه‌وا خوای گه‌وره له‌ گونا‌هه‌کانی
خوش ده‌بی نه‌گه‌ر ژماره‌ی گونا‌هه‌کانی وه‌کو که‌فی سه‌ر ده‌ریا زورین).

ه- په‌یوه‌ندی خزمایه‌تی: به‌تاییه‌تی له‌گه‌ل نه‌و که‌سانه‌ی که
په‌یوه‌ندیان پچه‌راندووه، بینه‌مبهری خوا (ﷺ) ده‌فه‌رمووی: (الرحم
معلقة بالعرش، تقول: من وصلني وصله الله، ومن قطعني قطعته الله).
(رواه البخاري ومسلم).

واته: (سیله‌ی ره‌حم به‌ستراوه به‌ عه‌رشه‌ی په‌روه‌ردگار و ده‌نی: نه‌وه‌ی
تونندو توژم بکات و بمگه‌یه‌نی، نه‌وا خوای گه‌وره‌ش ده‌یگه‌یه‌نیته

شونینی مه به ست، وه هه ر که س بیچرینی خوی گه ورهش له گه ئی دا ده پچرینی).

توش هه وئبده له هه هته یه کدا رۆژیک یان دوو رۆژ دیاری بکه بو سهردانی خزم و که سه کانت و هاوړیکانت به تاییه تی دایک و باوکت نه گه ر نیت دوور بوون.

۶- نزاو پارانه وه؛ به تابه تی له کاتی به ریانگ کردنه وه، چونکه به پنی هه رموده رۆژووه وان نزاکانی وه لام دهر دیته وه به دننیا ییه وه.

۷- خوانی رۆژوو شکاندنن؛ نایا جه زده که ی له یه ک کاتدا دوو جار به رۆژوو بیت؟! له وانه یه پرسی چون؟ پیغه مبه ری نازیز (ﷺ) ده هه رمووی؛ (من فطر صائماً کان له مثل اجره غیر انه لا ینقص من اجر الصائم شیء). (رواه الترمذی وقال حدیث حسن صحیح).

واته؛ (هه ر که سینک نان بدات به رۆژووه وانیک، نه وا هه مان پاداشتی نه و رۆژووه وانیه ی دست ده که وی به بی نه وه ی هیج له پاداشتی رۆژووگره که که م بینه وه).

۸- نه نجامدانی سه ده هه و خیر؛ خوی گه وره ده هه رمووی؛ ﴿وَمَا تَقْدُمُوا لَأُنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنْ أَلَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا﴾ (البقرة).

واته؛ (هه ر خیر و چاکه یه ک نه نجام بده ن بو خوتان، نه وا له لای خوی گه وره ده ییینه وه، خوی گه وره بینایه به وه ی که نیوه نه نجامی

چون پرستشہ کانت له مانگی رهمه زاندا ربك دهخه ؟

دهدن، ههروهها بینه مبهه ر (ﷺ) دهفه رمووی: (الصدقة تطفيء
الخطيئة كما يطفئ الماء النار). (رواه الترمذي).

واته: (سهدههکردن گوناوههش دهکاتهوهه، ههروههکوچون ناو ناگر
دهکوژینیتتهوهه).

۹- نه نجامدانی نوژی تهراویح: نه مهش له سوننهته مونه که دهکانه و
به گهورمترین نوژ دهژمیردریت له دواي نوژه فهزهکان، بینه مبهه
(ﷺ) دهفه رمووی: (افضل الصلاة بعد الفريضة صلاة الليل). (رواه
مسلم).

واته: (گهورمترین نوژ له دواي نوژه فهزهکان نه نجامدانی شهو
نوژه).

۱۰- ههئسانهوهی شهوو زیندوو راگرتنی ده شهوی کوئی رهمه زان:
بینه مبهه ری خوا دهفه رمووی: (تحروا ليلة القدر في عشر أواخر من
رمضان).

واته: (به دواي شهوی قهدر بگه رین له ده شهوی کوئی رهمه زاندا).
ههروهها دهفه رمووی: (من قام ليلة القدر إيماناً واحتساباً غفر له ما
تقدم من ذنبه).

تییینی: باشتترین زیکرو یاد که له شهوانی قهدر بووتری نهوهیه که
بلیی: (اللهم إنك عفو تحب العفو فاعفو عني).

۱۱- زکاتی فیتر (سهر فیتره)؛ بِنغه مبهری خوا (ﷺ) دهفه رمووی؛
(فرض رسول الله ﷺ) زکاة الفطر طهرة للصائم من اللغو والرفث
وطعمة للمساكين من أداها قبل الصلاة فهي زكاة مقبولة، ومن أداها بعد
الصلاة فهي صدقة من الصدقات). (رواه أبو داود).

واته: (بِنغه مبهری خوا سهر فیتره ی پِنویست کرد تا وکو بیته مایه ی
پاکبوونه وهی رُوژو وگر له ههر کهم و کوربیه ک که له کاتی
به رُوژو بوونه که روی داوه بیته خوراکی کیش بو خه لکی کهم
دهرامه ت، جا ههر که سینک پِنش نوئیژی جه ژن جینه جینی کرد نهوا به
زهکات ده ژمیردی، وه نه گهر دوا ی نوئیژی جه ژن جینه جینی کرد نهوا به
سه دهقه ده ژمیردی).

چهند بهرستشیک تر هه ن هپچیان کهم تر نیه له وانده ی که باسما ن
کرد، دواتر له خشته کانی دواوه جینگا بو هه ندیکیان دیاری ده که ی ن.
۱- زیندوو و کردنه وهی سونه تی (الإعتکاف)؛ بِنغه مبهری خوا (ﷺ) له
ده شهوی کۆتایی ره مزاندا ده مایه وه له مزگهوت و نیه تی نیعتیکافی
ده هینا.

۲- زوروتنی زیگرو یادی (إستغفار)؛ بِنغه مبهری خوا (ﷺ)
دهفه رمووی؛ (من لزم الإستغفار جعل الله من كل هم فرجا ومن كل ضيق
ورزقه من حيث لا يحتسب). (رواه أبو داود ونسائي).

چون پرسشنامه‌کانت له مانگی ره مه‌زاند ا ربك ده‌خه‌ی؟

واته: (هەر كه سېك خوی پابه‌ند بكات به وتنسی زیكری (الإستقفار) نه‌وا خوی گه‌وره له‌دوای هەر خه‌مېك ده‌رگای بو‌والا ده‌كات، وه له‌دوای هەر دلته‌نگیه‌ك دل‌خوشی ده‌كات و رزق و رۆزی پی‌ده‌به‌خشی به‌ریگایه‌ك كه هەرگیز به‌خه‌یالی دا نه‌هاتبی).

۲- نه‌نجامدانی عومره: پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ده‌فه‌رمووی: (عمره فی رمضان تعدل حجة، أو حجة معي) (رواه البخاري ومسلم).

واته: (نه‌نجامدانی عومره له‌ره‌مه‌زاند به‌نه‌نجامدانی جه‌جېك ده‌ژمێردی یاخود نه‌نجامدانی جه‌جېك له‌گه‌ل من دا).

۳- جوان شوشتنی ده‌ستنوێژو وتنی دو‌عای دوای ده‌ستنوێژ: پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌فه‌رمووی: (من توضاً فأحسن الوضوء ثم قال: أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله، اللهم اجعلني من التوابين واجعلني من المتطهرين فتحت له أبواب الجنة يدخل من أيها شاء) (رواه مسلم).

واته: (هەر كه سېك ده‌ستنوێژېك بشوا به‌باشترین شیوه‌وه له‌دوایی دا بلی) (أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله، اللهم اجعلني من التوابين واجعلني من المتطهرين) نه‌وا ده‌رگا‌کانی به‌هه‌شتی بو‌ده‌خړيته‌سه‌ر پشته، به‌ناره‌زووی خوی له‌هه‌ر کامیان بیه‌وی ده‌چېته ژووره‌وه).

۵- نه‌نجامی دوو رگات سوننه‌تی ده‌ستنوێژ: پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ده‌فه‌رمووی: (ما من أحد يتوضأ، فيحسن وضوءه ويصلي ركعتين فيقبل بقلبه ووجهه عليهما إلا وجبت له الجنة). (رواه مسلم).

چون بهر سنه كانت له مانگی ره مه زماندا اېک ده خدی ؟

واته : (هره که سینک ده ستونیزینکی ریک و پینک هه لبرگی به باشتین شیوهو نینجا دوو رکات نویژی نه نجام دا به دل و دروون و روویه کی گه شهوه، نهوا به ههشت بو نهو که سه مسوگر ده بیت).

۶- پارانهوه له دواي بانگ : پیغه مبهری خوا (ﷺ) ده فهرمووی : (من قال حين يسمع النداء : اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلاة القائمة آت محمد الوسيلة والفضيلة وابعثه مقاماً محموداً الذي وعدته ، حلت له شفاعتي يوم القيامة) (رواه البخاري).

واته : (هره که سینک له دواي بانگ نه م دو عایه بلی به بهر شه فاعه تی پیغه مبهر (ﷺ) ده کهوی له رۆژی دوا بیدا).

۷- پارانهوه له نیوان بانگدان و قامهت کردن : پیغه مبهر (ﷺ) ده فهرمووی : (الدعاء بين الأذان والإقامة لا يرد). (رواه البخاري).

واته : (نزاو پارانهوهی نیوان بانگ و قامهت ناگه ریندریته وه).

۸- پاراستن و باش نه نجامدانی نویژی ههینی : پیغه مبهر (ﷺ) ده فهرمووی : (الصلوات الخمس ، والجمعة إلى الجمعة ، ورمضان إلى رمضان ، مكفرات ما بينهن إذا اجتنبت الكبائر) (رواه مسلم).

واته : (پینج نویژهکان و نویژی ههینی بو نویژی ههینی، ره مه زمان بو ره مه زانه کی تر، گونا ه و تاوانی مرو ه ه لده مورین به مه رجینک گونا هی گه وره ی له گه ل نه بیت).

چون بهر سفته كانت له مانگی ره مه زاندا ريك ده خدی ؟

۹- گه بان به دواى نه و کاترمیرهى له رۆزى ههینى دا دوعا کردن تیايدا
قه بوول بوونى مسوگهره، پیغه مبهه (ﷺ) ده فه رمووى: (في يوم الجمعة
ساعة لا يوافقها عبد مسلم وهو قائم يصلي يسأل الله شيئا إلا اعطاه
إياه). (رواه البخاري و مسلم).

واته: (له رۆزى ههینى دا کاترمیریک ههیه، ههه که سیک له و
کاترمیره نوێژ بکات و له خوا بیاریته وه و داواى ههه شتیک بکات، نه و
به بی دوو دئی بۆ جیهه جی ده کات).

۱۰- خویندنی سوهرتی (الكهف) له رۆزى ههینى دا: پیغه مبهه (ﷺ)
ده فه رمووى: (من قرأ سورة الكهف في يوم الجمعة اضاء من النور ما بين
الجمعتين) (رواه النسائي).

واته: (ههه که سیک له رۆزى ههینى دا سوهرتی که ههه بخوینیت خواى
گه وهه رۆشنایهه کی پی ده به خشی، نه و رۆشنایهه به ده وهه ده بیت تا
ده گاته رۆزى ههینیهه کی تر).

۱۱- ناماده بوون له ریزی یه کهم له نوێژى به کۆمهه ن دا: پیغه مبهه (ﷺ)
ده فه رمووى: (لو يعلم الناس ما في النداء والصف الاول ثم لم يجدوا
إلا ان يستموا عليه لاستموا). (رواه البخاري و مسلم).

واته: (نه گههه خه ئهه بیانزانیایهه بانگ و ریزی یه کهم چیان تیدایهه،
نه گههه ده ست نه که وه تاییه به تیرو پشه نه بی، نه وا تیرو پشکیان بۆ
ده کرد).

۱۲- غورا هینان و بهردهوام بوون له سه ره نه جامدانی نوژی چیشته نگاو (الضحی)؛ ینفه مبهرا (ﷺ) دقه رموی؛ (یصبح علی کل سلامی من احدکم صدقة، فکل تسبیحة صدقة وکل تحميدة صدقة، وکل تهلیلة صدقة، وکل تکبیرة صدقة، وأمر بالمعروف صدقة، ونهی عن المنکر صدقة و یجزی من ذلك کله رکعتان یرکهما من الضحی) رواه مسلم).

۱۳- دست گرتن و پاریزگاری کردن له نه جامدانی سوننه ته کانی ینش و پاشی نوژی مکهان؛ ینفه مبهرا (ﷺ) دقه رموی؛ (ما من عبد مسلم یصلی لله تعالی کل یوم اثنتی عشرة رکعة تطوعاً من غیر فریضة، إلا بنی الله له بیتاً فی الجنة) رواه مسلم).

واته؛ (ههرا موسلمانیک روزانه بو خوی خوی (۱۲) رکات جگه له نوژی هه ره زه کان نه نجام بدات، نهوا به دنیا بیه وه خوی پهروه ردگار خانووکی له به ههشت بو بونیاد دهنی).

۱۴- نه جامدانی هه ندیک له نوژی سوننهت له ماله وه؛ ینفه مبهرا (ﷺ) دهفه رموی؛ (اجملوا من صلاتکم فی بیوتکم ولا تتخذوها قبوراً) رواه البخاری).

واته؛ (هه ندیک له نوژی مکهان له ماله وه نه نجام بدن و ماله کانتان مه کهن به گورستان).

چون پرسشنامه‌کانت له مانگی رهمه‌زاندایک ده‌خوی؟

۱۵- زو کړنوش بردن و مانه‌وه له کاتی کړنوش بردن و پارانه‌وه
تیايدا؛ پیغه‌مبهر (ﷺ) ده‌فرمووی: (اقرّب ما یكون العبد من ربه وهو
ساجد فاکثروا الدعاء) (رواه مسلم).

واته: (نو کاته‌ی که موسلمان له هم‌وو کاتیک له خوا نزیک‌تره له
کاتی کړنوش بردنه، هه‌ول بدن له کاته‌دا زور له خوا پیاړینه‌وه).

۱۶- مانه‌وه له مزگه‌وت له‌دوای نه نجامدانی نویژی به‌یانی
به‌مه‌به‌ستی یادکردنی خوداوه‌ند: پیغه‌مبهر (ﷺ) ده‌فرمووی: (من
صلی الفجر فی جماعة ثم قعد یذكر الله حتی تطلع الشمس، ثم صلی
رکعتین کانت له کاجر حجة و عمره) قال رسول الله (تامةً، تامةً،
تامةً). (رواه الترمذی وحسنه).

واته: (هر که‌سیک نویژی به‌یانی له مزگه‌وت به‌کومه‌ل نه نجام بدات
و له‌دواییدا دابنیشیت و یادی خوا بکات تا کاتی روژه‌ه‌لاتن، نینجا
دوو رکات نویژ بکات، وه‌کو نه‌وه وایه که‌ه جیک و عومره‌یه‌کی
نه نجام دابیت به‌یه‌که‌وه).

۱۷- لیبورده‌یی و ناسانی له کړین و فروشتندا؛ پیغه‌مبهر (ﷺ)
ده‌فرمووی: (رحم الله عبداً سمحاً اذا باع واذا اشترى واذا اقتضى) (رواه
البخاری).

واته: (رحمه‌تی خوا له‌و که‌سه که له‌کړین و فروشتن و داواکردن دا
لیبورده‌و ناسان دیته‌ دست).

۱۸- دروود و سلأو ناردن بؤ یئغه مبهری خوا؛ یئغه مبهر (ﷺ) دهغرمووی؛ (من صلی علی صلاة واحدة، صلی الله علیه بها عشرًا) رواه مسلم).

واته: (هر که سینک سه لاواتیکم بؤ بنیرئ، خوا ده سه لاواتی بؤ دنیرئ).

به تاییه تی شهوی هینی، چونکه لهم شه ودها فریشته یهک لهم سه لاواته به ناوی خوا و نه که ی خوی به یئغه مبهر راده گه یه نی.

۱۹- وقتی یادی تهلیل و تهسبیح؛ یئغه مبهری خوا (ﷺ) دهغرمووی؛ (من قال لا اله الا الله، وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير، في يوم مائة مرة كانت له عدل عشر رقاب وكتبت له مائة حسنة ومحيت عنه مائة سيئة وكانت له حرزاً من الشيطان يومه ذلك حتى يمسي، ولم يات أحد بافضل مما جاء به الا رجل عمل أكثر منه). (رواه البخاري ومسلم).

واته: (هر که سینک لهم زیکره ی سه ره وه رۆژی (۱۰۰) جار بلی و هکو نه وه وایه ده کزیله ی نازاد کرد بیت و سه د چاکه شی بؤ نووسرا بیت و سه د گونا هیشی له سه ر نامینی و لهم رۆژه ش دا پاریززا و ده بیت له شه یتان تا کاتی هاتنی شه وه که ی، که سیش لهم کرده وه یه ناتوانی باشتر پینشکه شی خوی خوی بکات، ته نه ا نه وه که سه نه بی که لهم زیکره زیاتر بلی.

۲۰- له نعامداني غيري نه بړاومو بهردوموم (الصدقة الجارية) :
پنغه مېهر (ﷺ) ده فېرمووي : (اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا من ثلاث ،
صدقة جارية او علم ينتفع به او ولد صالح يدعو له) (رواه مسلم) .

واته : (نه گهر مروغه مرد هه موو كرده موه كاني ده پېرېن ، ته نها سي جور
نه بيت ، خيريكې نه بړاوه ، يان زانستېك سوودي لي بينرابسي ، يا خود
مندانيكي چا كه كار دوعاي بوبكات) .

۲۱- به هانا چوون و يارمه ته داني موسلمانان : پنغه مېهر (ﷺ)
ده فېرمووي : (من نفس عن مسلم كربة من كرب الدنيا نفس الله عنه
كربة من كرب يوم القيامة) (رواه مسلم) .

واته : (هر كه سينك زه حمدت و ناخوشيهك له دونيادا له سهر كه سينك
لابدات ، نهوا خواش يه كيك له ناخوشياني دوا روژي له سهر لادېبات) .

۲۲- نازار نه داني موسلمانان : له پنغه مېهرې خويان پرسې : (اي
الاسلام افضل ؟ قال : من سلم المسلمون من لسانه ويده) (رواه البخاري
ومسلم) .

واته : (له نيسلام دا چ كرده موه يهك به باشتين دهميردرې ؟ فېرمووي :
كرده موې نهو كه سه كه موسلمانان له زمان و دهستي بي نه زيهت و نازار
بن) .

۲۳- بى' دەنگى و پاراستنى زمان تەنھا لە وتەى خىر نەبىت؛ پىغەمبەر (ﷺ) دەفەر مووى: (من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيراً أو ليصمت) (رواه البخاري).

واتە: (هەر كەس ئىك باوەرى بە خوا و رۇزى دواى ھەيە با تەنھا خىر بلى، نەگەر نا بى' دەنگ بىت باشتەرە بوى).

۲۴- سىنە سافى و دەرکردنى رق و كىنە لە دل دا؛ پىغەمبەرمان (ﷺ) دەفەر مووى: (تفتح أبواب الجنة يوم الاثنين ويوم الخميس فيفطر لكل عبد لا يشرك بالله شيئاً، إلا رجلاً كان بينه وبين أخيه شحناء، فيقال: انظروا هذين حتى يصطلحا انظروا هذين حتى يصطلحا) (رواه مسلم).

واتە: (ھەموو دووشەممە و پىنج شەممە يەك دەرگاكانى بەھەشت دەكرىنەو، خوا لە ھەموو بەندەكانى خۆش دەبى' جگە لەو كەسانەى كە ھاوئىيان بۇ بىر يار داو، نەو كەسە نەبىت كە لەگەل براكەى خۆى گرهتتىكى ھەيە بەھۆيەو، ئىك ترازاون، خوا دەفەر مووى نەم دوو كەسە بەيلىنەو، نەم دوو كەسە بەيلىنەو تەوھكو چاك دەبنەو).

۲۵- ھەول' بدە بەلای كەمى كەس ئىك لەسەر دەستى تۇرىگای ھىدايەت بگرىتە بەر؛ پىغەمبەر (ﷺ) دەفەر مووى: (نەگەر يەك كەس لەسەر دەستى تۇ ھىدايەت بەریت، بۇ تۇ باشتەرە لە ھەموو دونياو نەووى لە ناو دونياو يە).

۲۶- به خشین له رپی غوادا؛ له یهک له فهرمووده کانی پیغه مبهردا هاتوو؛ (کان رسول الله ﷺ) أجود الناس، وکان أجود ما یكون فی رمضان حین یلقاه جبریل فیدارسه القرآن وکان جبریل یلقاه کل لیلة فیدارسه القرآن، فرسول الله حین یلقاه جبریل أجود بالخیر من الريح المرسله (متفق علیه).

واته: (پیغه مبهری خوا به خشنده ترین کهس بوو، له مانگی رهمه زان دا زور به خشنده تر بوو، کاتیک که جویریل دهاته لای و قورنانی پی دهوتوه، جا کاتیک جویریل دهاته لای نه و کاته له هه موو کات زیاتر به خشنده تر بوو بو نه نجامدانی چاکه هه روه کو بای هه لکردوو و ابوو).

تییینی: هه موو په رستنه کان له مانگی رهمه زان دوو بهرامبه ره، بو نمونه پاداشتی نویژی سوننه ت و هکو نویژی فهرز وایه و نه نجامدانی عومره ش و هکو حه جی ته و او وایه، به هه مان شینوه سه ده قه و زیکرو خویندنی قورنان.

۲۷- نه نجامدانی نویژی جه ژن: که یه کیکه له سوننه ته گه وره کان و وتی ویردی (الله اکبر) له روژی جه ژن دا.

۲۸- نه نجامدانی زورترین سهردان بو لای خزم و کهس و هاوړی و خوشک و براکان، ناردنې نامه ی مؤبایل بو نه و خزم و که سانه ی که دوورن و به ناسانی ناگه ی پینان له روژی جه ژن دا.

چۈن پەرستىشكانت لە مانگى رەمەزاند ا بلك دەخەى ؟

۲۹- بەرۇژوو بوونى شەش رۇژى مانگى شەوال ؛ يىنە مېەر (ﷺ)
دەفەر مووى ؛ (من صام رمضان ثم اتبعه ستا من شوال كان كصوم
الدهر) رواه البخاري و مسلم .

واتە ؛ (ھەر كەسك مانگى رەمەزان بەرۇژوو بوو لە پاشان شەش رۇژىش
لە مانگى شەوال بەرۇژوو بىت وەكو ئەو وەيە كە ھەر دواز دە مانگ
بەرۇژوو بوويىت) .

كۈنترۇلى كاتەكانى خۇت بكة

بۇ ئەوئى كاتەكانت بەفېرۇ نەروا ؛ بە پىنى ھەبوونى داھاتەكەت ھەول
بدە سەر جەم پىنداويستىيەكانى مانگى رەمەزان بگرە بۇ ئەوئى كات و
ساتەكانى ناو مانگى رەمەزانت لى بەفېرۇ نەروا تاو و كو سەرقالى
كېرىنى كەل و پەلى رەمەزان نەبى بە تايىەتى لە دە رۇژى كۈتايى
رەمەزان دا ، بۇ ئەوئى بتوانى شەو وەكان بە تەواوى و بە رىك و پىكى
زىندوو بكةيتەو .

ناگادار بە ؛ خۇت دوور بگرە لە ھەر شتىكى رۇژانە ياخود شەوانە وەكو
سەير كەردنى زنجىرەى تە لە فزىونى نارەواو نابەجى ، ئەگەر ھىج

چون پەرسىنىڭ كانت لە مانكى رەمەزاندە بىك دەخەي ؟
چارەيەك نەبوو ھەول بىدە سەيرى ئەو كەنالا ئە بىكەيت كە سوودمەندىن
و نابىنە ھۆي ئەدەستدانى كات.

جا بۇ ئەوھى پەرسىشە كانت بە وردى و رىك و پىكى نە نجام بىدەيت
رەچاوى ئەم خىشانى خوارمۇ بەكە :

۱- (بە وردى چاودىرى رۇژوومكەي خۇت بىكە بە درىژايى ئەم
رۇژە نىھەتت ھەربە بىر بىت)
ئەوھى كە پىويستە ئەم خىشەيەدا بەدەستەينانى ۳۰ ياخود
۲۹ خانە ، ئىنجا رىژە سەدىەكەش دەربەينە .
واتە : % چەندت بەدەستەيناوھ .

تىببىنى : ئەو چاودىرىكىردنە بۇ رۇژوومكەت سوودت پى دەگەيەنى بە
درىژايى سان ، ئاما نىجە سەرەكىەكەي رۇژووش بىرىتىيە لە
بەدەستەينانى پلەو پايدى تەقوا (لىكەم تەقون) .

رؤژکانشہ	رؤژکان	زورباشہ	رؤژکان
	۱۶		۱
	۱۷		۲
	۱۸		۳
	۱۹		۴
	۲۰		۵
	۲۱		۶
	۲۲		۷
	۲۳		۸
	۲۴		۹
	۲۵		۱۰
	۲۶		۱۱
	۲۷		۱۲
	۲۸		۱۳
	۲۹		۱۴
	۳۰		۱۵

۲ - خشتهى تۆمارکردنى نويزه به كۆمه له كان (صلاة الجماعة)

له مزگهوت يان له مان:

نه وهى كه داواكراوه (۱۵۰) خال بوهر نويزيك.

خاليك = پينج نويز = ۵ خال له يهك رۆژدا.

ئايا چەند خال بە دەست دەهینی؟

ريزهى سهدى چەنده % ؟

بروانه چاوديرى خشتهكه له لاپهري تر:

ش	م	ع	ن	س	رۆژ	ش	م	ع	ن	س	رۆژ
					١٦						١
					١٧						٢
					١٨						٢
					١٩						٤
					٢٠						٥
					٢١						٦
					٢٢						٧
					٢٣						٨
					٢٤						٩
					٢٥						١٠
					٢٦						١١
					٢٧						١٢
					٢٨						١٣
					٢٩						١٤
					٣٠						١٥

۳- نه‌نجامدانی زیكرو زیكروه‌كانی دوا‌ی نویژه‌كان:
نه‌وه‌ی كه پیویسته به ده‌سته‌ینانی ۱۵۰ خاله.
نایا چند خال به‌ده‌ست ده‌هینی؟
ریژه‌ی سه‌دی % چنده؟ دیاری بكه.

چون پرستشہ کانت لہ مانگی رسمزاندہ رتک دہدھی؟

ش	م	ع	ن	س	روژ	ش	م	ع	ن	س	روژ
					۱۶						۱
					۱۷						۲
					۱۸						۳
					۱۹						۴
					۲۰						۵
					۲۱						۶
					۲۲						۷
					۲۳						۸
					۲۴						۹
					۲۵						۱۰
					۲۶						۱۱
					۲۷						۱۲
					۲۸						۱۳
					۲۹						۱۴
					۳۰						۱۵

۴- نهو سووننه تانه ی که له پیش و پاشی نویژه کان داواکراوه :
نهو ی که داواکراوه به ده سته نانی (۱۵۰) خاله ، ئایا تو
چه ندی به ده ست ده هینی؟ وه ریژه ی سه دی ده کاته چه نده . / ؟

تیبینی : دوو رکات سووننه تی پیش نویژی به یانی و دوو رکات
پیش نویژی نیومرؤو دوا ی نویژی نیومرؤو ، دوو رکات سووننه ت
پیش نویژی عه سر ، دوو رکات سووننه تی دوا ی نویژی
مه غریب ، دوو رکات سووننه تی دوا ی نویژی عیسا (شیوان) ..

چون پرستشہ کانت لہ مانگی رہم زمانہ ا رتک ده دخی ؟

ش	م	ع	ن	س	روز	ش	م	ع	ن	س	روز
					۱۶						۱
					۱۷						۲
					۱۸						۳
					۱۹						۴
					۲۰						۵
					۲۱						۶
					۲۲						۷
					۲۳						۸
					۲۴						۹
					۲۵						۱۰
					۲۶						۱۱
					۲۷						۱۲
					۲۸						۱۳
					۲۹						۱۴
					۳۰						۱۵

۵- خویندنه وهی قورنان.. بؤ نه وهی قورنان دوو جار خه تم بکه ی، ته ماشای برگه ی قورنان خویندن بکه، له لاپه رکانی پیشوو.

نه وهی که پیویسته ۶۰ جوزو قورنان خویندنه.

نایا تۆ ده توانی چند جوزو قورنان بخوینی؟

ریژهی سهدی چند ده؟

چون پرستشہ کانت له مانگی رهمزاندا رپک ده خدی؟

ش	م	ع	ن	س	رؤژ	ش	م	ع	ن	س	رؤژ
					۱۶						۱
					۱۷						۲
					۱۸						۳
					۱۹						۴
					۲۰						۵
					۲۱						۶
					۲۲						۷
					۲۳						۸
					۲۴						۹
					۲۵						۱۰
					۲۶						۱۱
					۲۷						۱۲
					۲۸						۱۳
					۲۹						۱۴
					۳۰						۱۵

۶- نه نجامدانی نوژی ته راویح:
نه وهی که پیوسته ۲۰ یان ۲۹ خاله.

نایا تو چند خال به دست دینی؟

ریژهی سهدی چهنده؟ %
پیغمبر (ﷺ) ده فهرمووی: (باشترین نوژ له دوی نوژره
واجبه کان شه و نوژره.

رؤژکان	جیبه جیم کردووہ	رؤژکان	جیبه جیم کردووہ
۱		۱۶	
۲		۱۷	
۳		۱۸	
۴		۱۹	
۵		۲۰	
۶		۲۱	
۷		۲۲	
۸		۲۳	
۹		۲۴	
۱۰		۲۵	
۱۱		۲۶	
۱۲		۲۷	
۱۳		۲۸	
۱۴		۲۹	
۱۵		۳۰	

چون بهرستنه کانت له مانگی ره موزاندا رچک ده خدی؟

۷- به جی گه یاندنی سیله ی ره جم؛
نه وهی که پیویسته خوت دیاری بکه که له م مانگه دا چه ند
سەردان ده که ی؟

نایا چه ندی جی به جی ده که ی؟
به ریژوی سەدی دیاری بکه .

رۇزىكى	جىيە جىم كىرگۈزۈش	رۇزىكى	جىيە جىم كىرگۈزۈش
۱		۱۶	
۲		۱۷	
۳		۱۸	
۴		۱۹	
۵		۲۰	
۶		۲۱	
۷		۲۲	
۸		۲۳	
۹		۲۴	
۱۰		۲۵	
۱۱		۲۶	
۱۲		۲۷	
۱۳		۲۸	
۱۴		۲۹	
۱۵		۳۰	

چون بهرستشمکانت له مانگی ره مزاندا ریتک ده خدی؟

۸- یادوزیکرهکانی بهیانی وئیواره؛
ههول بده به بهردهوامی (ماثورات) سیکت له لا بیت.
نهوهی که پیویسته ۱۲۰ خانه.

نایا توچهند خال بهدهست دههینی؟

ریژهی سهدی چهند دهردهچی؟ %

چون بېرستشمكانت له مانگي روميزاندا ريك ده خوي؟

رؤږ	به يانی	نېواره	رؤږ	به يانی	نېواره
۱			۱۶		
۲			۱۷		
۳			۱۸		
۴			۱۹		
۵			۲۰		
۶			۲۱		
۷			۲۲		
۸			۲۳		
۹			۲۴		
۱۰			۲۵		
۱۱			۲۶		
۱۲			۲۷		
۱۳			۲۸		
۱۴			۲۹		
۱۵			۳۰		

- 9- چەند كاتىك ديارى بگە بۆ دوعا كەردن بە تايبەتى ئەو كاتانەى كە دوعا تيايدا قبول دەبىت؟
- ئەوھى كە پىويستە خۆت ديارى بگە. نايان ئەوھى كە ديارىت كەردوھ، چەند بە دەست دەھىنى بە رېژەى سەدى ديارى بگە؟
- ئەو كاتانەى كە دوعا تيايدا قبولئە، وەكو:
- 1- كاتى رۆژووشكاندن.
 - 2- ئەو كاتەى كە ئە كەرنووش بەردن دای.
 - 3- ئە نىوان بانگ و قامەتدا.
 - 4- سەعاتىك ئە نوێژى هەينى.
 - 5- ئەكاتى باران بارىن دا.
 - 6- ئەكاتى پارشېودا (سى يەكى شەو).

رؤژ	به یانی	نېواره	رؤژ	به یانی	نېواره
۱			۱۶		
۲			۱۷		
۳			۱۸		
۴			۱۹		
۵			۲۰		
۶			۲۱		
۷			۲۲		
۸			۲۳		
۹			۲۴		
۱۰			۲۵		
۱۱			۲۶		
۱۲			۲۷		
۱۳			۲۸		
۱۴			۲۹		
۱۵			۳۰		

۱۰- پىرۇزەى دوو رۇژ بەرۇژووبوون لە رۇژىكدا (نايا ھەز دەكەى لە يەك رۇژدا دوو رۇژوو بگرى؟) .

نەوہى كە پىيوستە (۳۰) يان (۲۹) خائە، نايا تۇچەندى بەدەست دەھىنى؟ رىژەى سەدى چەند دەردەچى % .

پىغەمبەر (ﷺ) دەفەر مووى: (ھەر كەسىك لە رەمەزان دا رۇژووگرنىك نان بدا، خىرى رۇژووگرەكەى پى دەگات، بەبى نەوہى لە پاداىتى رۇژووگرەكە كەم بىتەوہ. (ترمذى رىوايەتى كر دووہ).

تېبىنى: ھەول بەدە بەلاى كەم داىك وياوك و خوشك و براكانت بانگ بكە بۇ سەر سفىرى خۇت، بە نۇمىدى نەوہى بەبەر نەم پىرۇزەىيە بكەوى.

رۆژكان	جىيە جىم كەدووە	رۆژكان	جىيە جىم كەدووە
١		١٦	
٢		١٧	
٣		١٨	
٤		١٩	
٥		٢٠	
٦		٢١	
٧		٢٢	
٨		٢٣	
٩		٢٤	
١٠		٢٥	
١١		٢٦	
١٢		٢٧	
١٣		٢٨	
١٤		٢٩	
١٥		٣٠	

